

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328.

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cencoglasov
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Duhovnik - veroučitelj

»Pojdite in učite vse narode!«

Šli so in učili kot božji poslanci vse narode. Oznanjali so veselo oznanilo in učili mlade in stare spoznavati resnico. Storili so celo več in sicer toliko, da je naša sedanja omika plod njihovega dela. Vsa sila velikih evropskih narodov sloni na moralni moči na podlagi vere vzgojenih značajev. Cerkev je postala po besedah velikega angleškega zgodovinarja Macaulay-a Noetova barka, v katero se je zatekla omika starega veka ob velikem potopu, ki se imenuje preseljevanje narodov. Tudi pri našem narodu tako pri Slovencih kakor tudi pri Hrvatih in Srbih je cerkev, je duhovnik učil in vodil narod v najtežjih časih. Velikih dejanj cerkvenih služabnikov ne moremo razumeti, ako se ne spomnimo še nekega drugega zagotovila. Isči, ki jih je poslal, jim je dal tudi zagotovilo: »Jaz ostanem pri vas do konca sveta.« Ta obljuba zagotavlja, da ostane resnica nepokvarjena na veke. So to verske resnice, ki so vsakemu kristjani znane, ki so nam v vseh zmotah, katerim smo izpostavljeni, v veliko uteho, so trdna točka, na kateri stojimo. Samo ena konsekvence je mogoča za nas, da ima samo duhovnik božje poslansko veroučitelja in da samo duhovnik, poslan od cerkve, v kateri živi Kristus, sme in mora učiti nas vere in da to mora veljati za vse slučaje in posebno še za — šolo.

Tu pride nov načrt osnovnošolskega zakona in v členu 45 izroča ves pouk, torej tudi pouk veronauka, svetnim učiteljem. Pridejo že zastopniki učiteljstva in se postavijo ob stran tistim, ki so ta člen vrinili že v zadnji načrt, in s smešnimi razlogi skušajo potrditi ta člen. Utemeljujejo s tem, da veroučiteljem primanjkuje pedagoške izobrazbe. Na kako visoko stališče se ti gospodje postavljajo. Moramo jih opozoriti pač na to, da so v veronauku najglobkejšje resnice, največje skrivnosti, da je za njih umevanje potrebna še posebno filozofska-teološka izobrazba, pa še več — močna vera, pa še veliko več — božja milost. Vsa veroučitelj se mu globoko zavedal, da v kljub svojem učim izpričevalu, ki ga usposablja formalno za pouk veronauka na osnovni šoli, nima nekaj bistvenega, kar je za pouk potrebno, in to je poklic. Tega mu ne da komisija, ne minister, ne kdo drugi, to daje samo cerkev svojim duhovnikom in more tudi ona zopet odvzeti. Kdor seveda misli, da je verouk kakor drug predmet, ki se v par letih lahko priuči, ta se bo drnil poučevati tudi veronauk, kakor poučuje prirodo.

Ni pa to vseeno vernim staršem, ki hočejo, da se njihovi otroci uče pri veronauku prave vere in ki vedo, da jim same cerkev more dati to zagotovilo. V tem vprašanju za katoliške in gotovo tudi za verne pravoslavne starše ni nobenega kompromisa. S tem členom osnovnošolskega zakonskega načrta se napoveduje kulturni boj in v ta kulturni boj je poseglo tudi UJU, ko je uradno nastopilo v prilog tega člena. Vprašanje je tudi, ali je poseganje v eminentno kulturno vprašanje naloga stanovske organizacije. Drugo vprašanje je tudi, ako more krščanski učitelj biti po takem nastopu stanovske organizacije še njen član. To je vprašanje verske zavednosti. Konstatiramo samo, da pouk veronauka na osnovnih šolah ni stanovsko vprašanje učiteljstva, ampak da je to vprašanje čisto versko, kakor je spredaj utemeljeno. V UJU so včlanjeni skoro vsi slovenski učitelji. Slovenski starši, ki hočejo dati svojim otrokom pouk v pravi veri in vzgojo po verskih naukih, čakajo izjav teh učiteljev, čakajo njihovih dejanj, ki bodo dokazala, da stoji slovensko učiteljstvo v ljudskih vrstah in da obsoja tendence osrednjega vodstva UJU, ki služi — Krščansko učiteljstvo na plan!

Konference pri dr. Korošču

Danes so se vršile konference pri ministrskem predsedniku. Obiskal ga je zagrebški nadškof dr. Bauer, ki je prišel v spremstvu ministra za soc. pol. Bariča. Dalje je bil pri ministrskem predsedniku češkoslovaški poslanik Šeba, za njim pa minister za javna dela Angjelinovič.

Revizijski delniški družbi

Trgovinski minister je vpeljal prakso, da vrši revizijo delniških družb na njihov račun. Proti temu so stranke vložile tožbo na državni svet, ki je določil, da trgovinsko ministrstvo nima zakonite podlage za tak sklep in da se torej revizija ne sme vršiti na račun izdatkov podjetja.

Ljudsko šolski zakon

Belgrad, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol 9. se je pričela seja odseka za ljudskošolski zakon. V glavnem se je obravnaval predloženi načrt.

V imenu Jugosl. kluba je govoril član odseka Franc Kremžar. V enournem govoru je obdelal glavne točke načrta. V tem načrtu, ki so ga izdelali »takozvani« strokovnjaki v ministstvu, je napačen temelj. Po svoji vsebini je namreč predloženi načrt v prvi vrsti zakon za učiteljstvo, ne pa zakon za pravilno vzgojo mladine. Vzgoja mladine mora temeljiti na pozitivnem temelju, na verstvu in morali, sicer bomo doživeli v družbi strašno razočaranje. Ostro zavrača zahtevo UJU-a, da bi duhovniki ne poučevali verouka v šoli.

Tudi z gospodarskega stališča je načrt slab, ker hoče občinam naložiti taka bremena, ki jih na noben način ne bodo zmogovale. V tem oziru je načrt, kakor je predložen, nesprejemljiv.

Glede sodelovanja ljudstva je določeno, da ima ljudstvo dolžnosti, in sicer težke dolžnosti, o pravicah v šolskih odborih pa ni govora. Tak zakon je v interesu birokracije, ne pa demokracije. Otroci se z birokracijo ne vzgajajo. Mesto da bi ljudskošolski zakon zmanjšal birokratičnost, jo povišuje.

Omenja prosvetni svet, ki ima v tem zakonu veliko besede. Ta prosvetni svet je danes čisto srbijska ustanova, ki ne pozna naših razmer in jezika, vsled česar ne more pravilno odločati o naših razmerah.

Toplo se zavzema za naše zasebne šole, ki

bi jih morala država v lastnem interesu podpirati z vso vno.

Glede manjšin izjavlja: Vprašanje manjšin ne sme biti politično, ampak v prvi vrsti moralno-kulturno vprašanje. Vesel sem, da je minister v imenu vlade izjavil, da se bo to vprašanje ugodno rešilo. Mi, ki imamo izven mej naše države rojake brez vsakega varstva in brez vsake šole, hočemo, da se z manjšino postopa dobro, ker to zahteva morala in kultura. Stanje manjšine je pri nas neprimerno povoljnije nego stanje Slovencev v Italiji in na Koroskem, kjer nimajo nobene svoje šole. To ugotavlja z ozirom na članek nekega nemškega poslanca v nemškem časopisu, kjer govori o manjšini pri nas na docela neresničen način. Dejstva govore, da se pri nas z manjšino postopa kulturno in moralno. Ta dejstva pa tudi govore, da manjšine izven naših mej niso deležne ne kulturnega in ne moralnega postopanja.

Več članov odseka je poslančev govor vzelo z odobravanjem na znanje.

Minister Grol je izjavil, da ta načrt ni načrt te vlade in da je stvar odseka, da ga predela. Posebno bi bilo pregledati odredbe glede davkov občin. Glede prosvetnega sveta poudarja, da je že izvoljen Slovenec za stalnega člana.

Nato je kratko govoril demokrat dr. Pavle Čubrovič, ki je izjavil, da se sicer strinja s predgovorniki, da pa ni za verski pouk, ker ljudstvo samo v sebi veruje. Radikal Panta Jovanović zakliče Čubroviča: »Toda naš narod že izgublja svojo vero!« Ob 10. se je seja prekinila. Nadaljevala se bo jutri.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Današnja skupščinska seja se je pričela točno ob 10. Predsedoval je podpredsednik g. Kujundžić. Navzočih je bilo 200 poslancev. Ko je tajnik Valter prečital zapisnik, je zemljoradnik Lazić zahteval, da se sprejme nujnost za njegov predlog, da se takoj razpravlja o dalmatinskem agrarnem brezu ozira na to, ali pada tozadevni odbor svoje poročilo ali ne. Nad eno uro je razlagal nujno rešitev agrarnega vprašanja v Dalmaciji. Po njegovem predlogu bi bili po novem načrtu agr. zakona davkoplačevalci obremenjeni le z novimi bremenami, okoristilo pa bi se le par dalmatinskih bogatašev.

Predsednik odbora za zakon o dalmatinskem agrarnem Sečarov je odgovoril Laziću in dejal, da se to vprašanje rešuje pred klubi. To je najboljša pot za ureditev dalmatinskega agrarnega, na katerem so zainteresirani vsi klubi.

Zemljoradnik Tupanjanin je napadal v svojem govoru dalmatinske radikalne poslance, češ da iščejo v rešitvi tega vprašanja svoje osebne koristi. Govoril je o kolonatu in kmelskem vprašanju. Navajal je mnogo neresničnosti, vsled česar so poslanci vpadali z medklci.

Finančni minister dr. Subotić mu je odgovoril v imenu dalmatinskih radikalov, da ni niti eden poslanec osebno interesiran na vprašanju dal-

matinskega agrarnega in da niti suma ne more biti, da bi kdo iskal osebnih koristi. »Štirje poslanci smo brez zemlje, peti pa ima nekaj malega in bi po Tupanjaninovem predlogu samo pridobil. Ko bo vprašanje dozorelo, ga bom uredil z dalmatinskimi kmeti. Naše stališče pa mora biti trdno osnovano na ustavi.

Daka Popović, minister za agrarno reformo je v imenu vlade izjavil, da je imela vlada mnogo pozitivnih razlogov, da tega zakona ni forsirala in da se mora ta zakon pred klubi dobro proučiti. Pri reševanju agrarnih odnošajev v Dalmaciji se morajo vpoštevati finance. Narodna skupščina bo kmalu imela priliko, da bo uredila vprašanje dalmatinskega agrarnega. Trditev, da se vlada ni brigala za agrarno vprašanje, ni resnična. Jutri bo predložil zakon o likvidaciji veleposesev. Nato pride na vrsto dalmatinski agrar. Med tem časom bo izdelal finančno kalkulacijo, ki je za popolno ureditev tega vprašanja potrebna. Lazićev predlog odklanja.

Ravnatoko kot Lazić je zahteval dr. Tupanjanin nujnost za zakon o razdolžitvi kmetov. Govoril je samo skozi okno, da bi ga slišalo časopisje. Večina je tudi njegov predlog odklonila. Ob 2 se je seja prekinila, nadaljevala se bo jutri ob 10 z istim dnevnim redom. Ta dnevni red bo skupščina ta teden dovršila. Dne 1. decembra pa bo imela slavnostno seja.

Seja finančnega odbora

Razvrstitev uradništva finančne stroke

Belgrad, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Finančni odbor je razpravljaval o uredbi o določitvi čina in razvrstitve uradništva finančne stroke. Državni podtajnik dr. Letica je v svojem ekspezeju poudaril, da uredba ne spreminja zakona o državnih uradnikih in uslužbencih, marveč je njen namen le ta, da v skladu z novim davčnim zakonom razvrsti uradništvo.

Govorilo je mnogo govornikov. Zemljoradnik Vujčić je trdil, da se s to uredbo spreminja zakon o državnih uradnikih. Zato je proti uredbi. Pravtako je govoril proti uredbi radikal Joca Selič. Zahteva, da se uradniško vprašanje ne rešuje po posameznih resorjih, marveč v celoti. Gjuro Janković ugotavlja, da se z uredbo ustvarja nov položaj za celo vrsto načelnikov. Kritizira nomenklaturu v uredbi.

Z ozirom na izvajanja predgovornikov ugotavlja posl. Smodej, da finančno uradništvo pričakuje od uredbe zboljšanje svojega položaja. Priznava, da naredba v načelu ni zdrava. Vodi do nezadovoljstva. Ako se rešujejo vprašanja z materialne strani, naj se obravnavajo samo po posameznih resorjih in ne skupno. Vendar pa, če

se s to uredbo omogoča napredovanje za nekatere, je potreba, da se to pravično uredi. Uredba sicer izrečno pravi, da uradništvo finančne stroke obdrži svoj položaj, vendar čl. 4 in 6 omogočata za posameznike, da morejo priti v višjo skupino in celo v višjo kategorijo. Kljub temu pušča geodete v drugi kategoriji, dasi jim pritiče prva kategorija. To ne spreminja zakona, ker je že glede geodetov napravil aplikacijo. Govornik poudarja, da se je finančno konceptno uradništvo vedno zastopljalo, da ni napredovalo, kakor v drugih resorjih.

Zahteva po avtomatskem napredovanju je opravičena. Na vsak način je treba izvesti v uredbi načelo kvalifikacije. Ne gre, da je finančni ravnatelj v isti, kakor šef v ministstvu, to je v 3. do 4. skupini. Veliki župani morejo priti iz 3. skupine v 2. Finančni ravnatelj z isto kvalifikacijo pa bi moral priti iz 4. samo v 3. skupino. Govornik zahteva, da se to spremeni. Nato so govorili Sečarov, Obradović, dr. Tupanjanin, Milivoje Jovanović. Nato se je seja prekinila. O uredbi se bo sklepalo na prihodnji seja.

Neosnovani napadi na oblastne proračune

V zadnjem času se vrše v izvestnem časopisju neprestano napadi na oblastne proračune slovenskih oblasti. Gospoda, ki te napade piše, se drži one stare semper aliquid haeret, čeprav sama dobro ve, da ni vse tako, kakor ona servira svojim vernim dušicam. Da je temu tako, dokazuje tudi molk industrijeev samih, ki niso iznesli proti proračunu ljubljanske oblasti doslej še nikakih pritežb. Edino, kar je ukrenila Zveza industrijeev proti proračunu ljubljanske oblasti je to, da je predložila pod št. 3153 z dne 7. novembra 1928 oblastni skupščini spomenico, v kateri izraža svoje pomisleke glede obremenitve industrije z raznimi oblastnimi davščinami, ker se nahaja baje pretežna večina industrijskih podjetij v težkih prilikah in ker se je skoraj bati opasnih gospodarskih perturbacij.

Ljubljanska oblastna skupščina je predloge Zveze industrijeev po možnosti vpoštevati ter je znižala v prvotnem predlogu proračuna za 1929 določene doklade k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev I. in II. skupine, točka 1 a in 2 a k državnemu davku na dobiček podjetij, zavzanih javnemu polaganju računov, ter k drž. davku na dohodek od nesamostalnega dela in poklica od 30% na 25%. Istočasno je ertala iz prvotnega predloga davščino na zaposlitev inozemcev, ter je znižala dosedanje oblastno trošarino na potrošnje premoga za polovico.

Po proračunu za 1929 bodo plačali torej industriji 25% oblastno doklado k državnemu davku na dohodek od podjetij itd., ter oblastno doklado k državnemu davku od nesamostalnega dela in poklica več kot doslej, dočim bodo plačali na trošarini na potrošnje premoga za polovico manj.

Vse te davščine so proračunjene skupaj na 3.700.000 Din, dočim so proračunane davščine, ki jih plačujejo industriji po proračunu za leto 1928. na 4.000.000 Din, torej za celih 300.000 Din več, kot bodo znašale davščine v letu 1929.

Tako številke jasno in neizpodbitno dokazujejo, kako neosnovani in neutemeljeni so očitki gotovega časopisja na delo oblastnega odbora. Že celo pa se vidi vsa neosnovanost teh napadov, če se vpoštevata veliko delo, ki ga oblastni odbor izvaja na korist vse dežele in v blagor vsega slovenskega naroda.

Ali mar časopisju od KDK to delo ni všeč, ali bi mar hoteli, da bi oblastni odbor slabo delal? Ali so se morda tudi slovenski pristaši KDK nalezili zagrebške katastrofne politike in jim je vseeno, če bi tudi vse propadlo, samo da njih revna strankarska stvar profitira?

Zagreb vedno bolj za sporazum

Zagreb, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik je zvedel, da se je na seji vodstva HSS govorilo, da bo opustilo dosedanje borbo in da bo skušalo priti v stik s kako močnejšo srbijsko stranko. Iz vrst HSS naglašajo, da način borbe, kot ga je HSS doslej vodila, ne bo nikdar imel nobenega uspeha v borbi med Srbi in Hrvat. Posebno naglašajo, da je psihološko razpoloženje za sporazum že veliko. Malo pa je verjetno, da bi se to razpoloženje še dolgo ohranilo. Vaš dopisnik se je razgovarjal z uglednim radičevcem, ki mu je izjavil, da se bo okrenila borba opozicije, ker se smatra, da so Srbi vedno manj naklonjeni sporazumu. Če se nadaljuje s takim delom, na obeh straneh, bo prišel polčas do tega, da ne bo prišlo lahko do sporazuma. Nadalje je politik izjavil, da je škoda, da ni HSS prišla s svojim predlogom o reviziji ustave takoj po umoru v parlamentu, ker bi bil takrat Belgrad ta predlog za ureditev države sprejel. Odlaganje pa je uničevalo psihološko pripravljenost srbskih strank. Hrvatom je končno vendarle treba urediti svoje odnose s Srbi, ker ni misliti na to, da bi se hrvatsko vprašanje rešilo z revolucijo ali izven parlamenta. V interesu Hrvatov je, da izrabijo psihološki moment, dokler je čas. V zvezi s takim naziranjem v radičevskih vrstah je dr. Mačkov govor v Graden, ki je izjavil, da se bo hrvatsko vprašanje v najkrajšem času uredilo.

Razredna loterija.

Zadele so sledeče srečke: 40.000 Din št. 68.485, 10.000 Din št. 1.84.325 in št. 118718.

Gnila davčna kost KDK

Belgrad, 27. novembra.

Belgrajsko »Vreme« je prineslo od svojega ljubljanskega poročevalca obširno poročilo o nedeljskem liberalnem shodu na Bledu proti davkom. Na tem skodu sta nastopila dva govornika kot zastopnika KDK. Prvi je govoril ljubljanski župan g. dr. Puc. Gospod dr. Puc pripada oni stranki, kateri pripadajo skoro vsi davčni uradniki Slovenije, ki so pod nekdanjim svojim šefom res vse storili, da bi iztisnili od slovenskega davkoplačevalca.

Iz uradnega poročila bomo to tudi točno ugotovili. Nikdar ni bil v Sloveniji davčni vijak tako hud in ni plačevala Slovenija toliko davkov kot tedaj, ko so imeli samostojni demokrati vso besedo v Sloveniji.

G. dr. Puc se je tudi povzpел do trditve, da so klerikanci prenesli dodelade in druge davščine v Belgrad. Vsa javnost mora strmeti nad drznostjo takih trditev. Ali mar liberalci špekulirajo na pozabljenosti slovenskega ljudstva? Nikdar ne bo pozabljeno, da so bili ravno liberalci tisti, ki so izsilili razpust deželne odbora, da so oni forsirali prenos vseh poslov na ministrstva v Belgradu in da se je to izvršilo ravno takrat, ko se jim je (leta 1919/20) posrečilo potom Belgrada zagospodovati v Sloveniji. Nikdar ne bo pozabljeno tudi to, četudi se tako zavijajo in zabrisujejo, da so bili ravno bratje današnje KDK koalicije najbosnejši zagovorniki najhujšega centralizma in parcelacije Slovenije. Ali bodo še sedaj tako drzni, da bodo tajili, da so glasovali za centralistično ustavo?

Na shodu je po poročilu »Vremenac« rekel g. dr. Puc, da plača Slovenija 1000 Din na glavo. In drugi govornik, brez dvoma davčni strokovnjak, je pa izjavil, da plača Slovenija 262 milijonov dinarjev davkov. Take in slične številke beremo v poslednjem času v raznih varijantah v tisku SDS in SKS. Približno s takimi številkami — nekaj milijonov pri teh vestnih gospodih ne pride v poštev — operirajo tudi na shodih. To kost so pobrali in jo glodajo v prepričanju, da so našli trdno točko, da zrušijo SLS in zbežajo volivce SLS. Toda gospoda se je silno zmotila. Ravno davčne številke bodo to gospodo tolkle in laganja in potvarjanja bo konec.

Uradne številke so za to gospodo porazne. Danes smo se obrnili na državnega podsekretarja dr. Letice in smo zahtevali ravno radi potvarjanja in demagogije KDK, da nam da uradne številke o plačilu direktnih davkov, ki jih je Slovenija vplačala v letih 1924 do 1928. Številke govore v milijonih. Vplačano je bilo za leto 1924 190 milijonov dinarjev, v leto 1925 295 milijonov dinarjev. Pripominjamo, da so bili leta 1924 in 1925 SDS v vladi. Leta 1926 226 milijonov, leta 1927 pa 227 milijonov dinarjev. Za leto 1928 seveda še ni za celo leto podatkov, ker leto še ni minilo. Liberalna gospoda ve povedati, da smo plačali 32 milijonov dinarjev več, sicer ne povedo, za katero leto se nanaša to povišanje. Ker so pa tako trdovratni v svojih trditvah, da bo Slovenija plačala 32 milijonov dinarjev ali celo nad 32 milijonov dinarjev več, moramo pač sklepati, da hočejo reči, da bo vplačilo v tem letu toliko večje kot lani. Morda hočejo pa tudi s tem povedati, da je Slovenija za leto 1927 plačala toliko več kot za leto 1926.

Če mislijo s temi potvorbami za leto 1927, potem so jih navadne uradne številke že krepko udarile po jeziku. Če mislijo pa letošnje leto, potem naj govore zopet uradne številke. Na prvih devet mesecev je bilo v Sloveniji plačanih 132 milijonov 192 tisoč dinarjev direktnih davkov. V istem času v prvih devetih mesecih je bilo leta 1927 vplačanih 143.562.000 dinarjev direktnih davkov. Kje je torej tistih 32 milijonov dinarjev več vplačanih davkov, o katerih govori g. dr. Puc? Kje je onih 262 milijonov, na katere je demagoško kazal govornik samostojnežev? Uradne številke ne vedo o tem nič povedati. Uradne številke govorijo samo veliko apološko v prilog davčni politiki SLS. Odkar ima SLS besedo pri davčni upravi, davki niso rasli, ampak so celo rapidno padali. Če je letos v devetih mesecih za 11 milijonov dinarjev manj vplačanih kot lani, potem je jasno, da tudi v prihodnjih treh mesecih ta številka ne bo tako narasla, da bi presegla lansko številko. Letošnji direktni davki bodo sigurno padli pod 200 milijonov dinarjev. Če se ni ta efekt pokazal že v letu 1927, je vzrok v tem, ker so v vsoti 227 milijonov dinarjev obseženi tudi iztirjani davki iz prejšnjih let, ki so jih davkoplačevalcem natočili SDS in njeni uradniki.

G. dr. Puc, ali znate brati številko 295 milijonov dinarjev? To je spomenik direktnih davkov leta 1925. To je spomenik liberalne vlade in liberalnega izžemanja. To si zapomnite, ljudje! To številko si zapomnite, ko bodo zopet prišli varati. Ne 32 milijonov dinarjev več, ampak najmanj 100 milijonov dinarjev direktnih davkov plača Slovenija manj v času, ko ima besedo SLS v vladi. Leta 1925 295 milijonov dinarjev direktnih davkov — liberalci v vladi. Leta 1928 pa niti 200 milijonov Din.

Vrhu tega je SLS izvedla izenačenje direktnih davkov, ki bo definitivno odpravilo davčno neenakost, kolikor ga ne bo umetno vzdrževalo davčno uradništvo.

Gospod dr. Puc, 295 milijonov dinarjev se ne povrne več v davčno zgodovino Slovenije!

Pred nastopom krize

Bolezen angleškega kralja se poslabšala

London, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Zdravstveno stanje angleškega kralja se je še bolj poslabšalo. Zdravniki so imeli včeraj popoldne in ponoči stalno službo. Vrstili so se vsako uro. Uradne objave o stanju bolezni se niso izdajale. Kakor poročajo današnji jutranji listi, se stanje o polnoči ni zboljšalo. Sedaj pa večerni listi že priznavajo resen značaj bolezni. Vrnitev princa Jurija se demantira. Veleški princ pa je svojo lovsko ekspedicijo prekinil ter je danes odpotoval v Dodomo, ko je

prejel brzojavko, ki mu priporoča, naj se vrne domov. Skoro vsi člani kraljevske rodbine so zbrani v buckinghamski palači. Vlada je prestopila v zvezi s dvorom in se sproti informira o zdravstvenem stanju kralja. Pred buckinghamsko palačo se zbirajo velike množice ljudi, ki čakajo na najnovejše vesti o stanju bolezni. Po cerkvah v Londonu in po vsej Angliji se opravlja služba božja in molitve za zdravje kralja.

Volivni proglas romunske vlade

Bukarešt, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Romunska vlada namerava v kratkem izdati volivni manifest, v katerem obeta izboljšanje uprave potom decentralizacije, izboljšanje položaja državnih uradnikov z ureditvijo plač, z graditvijo uradniških hiš, dalje pa posebno pomoč poljedelstvu potom dolgoročnih kreditov z nizkimi obrestmi. Vlada hoče ugoditi tudi socialnim in materialnim zahtevam delavstva.

V Nemčiji nezadovoljni z jugoslovansko pogodbo

Berlin, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Trgovski politični odbor nemškega državnega zbora je danes razpravljal o dodatni pogodbi k predlanski trgovski pogodbi med Nemčijo in Jugoslavijo. Govorniki vseh strank so izjavili, da koncesije, ki jih je dala Jugoslavija Nemčiji, niso enakovredne koncesijam, ki jih je Nemčija dala Jugoslaviji.

Revizija romunsko-nemške konvencije

Bukarešt, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Romunska vlada je naročila delovnemu ministru Raducanu, da pri pogajanjih v Berlinu z nemško vlado o reviziji gospodarske konvencije z Nemčijo zahteva razen natančnejše opredelitve nekaterih določb posebno tudi to, da Nemčija takoj izplača v celoti 45 milijonov zlatih mark, katere je po dosedanjih dogovorih dolžna plačati v štirih letnih obrokih, ali pa vsaj ta znesek takoj eskomptira.

Novi vodja čsl. fin. ministrstva

Praga, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Dosedanji sekcijski šef v finančnem ministrstvu dr. Vlasak ni bil imenovan za finančnega ministra, temveč za ministra brez portfelja, pri čemer mu je bilo poverjeno vodstvo finančnega ministrstva. Smatra se, da se hoče s tem pripraviti poznejša vrnitev dr. Engliša v finančno ministrstvo, ali pa da pozneje po volitvah dne 2. decembra v okrajne in deželne zastope zasedejo politiki finančno in notranje ministrstvo, katere vodijo sedaj strokovnjaki.

Neuspeli dr. Trumbića

Zagrebska »Narodna Politika« piše, da je odpotoval dr. Trumbić v Pariz, da pride v stik z vodilnimi krogi francoske diplomacije, ki ima največ vpliva na našo notranjo in zunanjo politiko. Dr. Trumbić je upal, da mu bodo pri tem zelo pomagala znanstva, ki jih je storil, ko je bil predsednik Jugoslovanskega odbora. Poleg tega pa je hotel dr. Trumbić, ki ga Pribečević in radičević stalno potiskajo v ozadje, tudi dokazati, da more le on imeti v tujini uspeh, ne pa dr. Krnjevič, dr. Maček in Predavec, ki so se blamirali v Berlinu in v Pragi. V Parizu je poskušal dr. Trumbić na vse načine, da pride do predsednika vlade Poincaréja, Brianda in Berthelota, direktorja v zun. ministrstvu, toda zaman. — Dr. Trumbiću je bilo nasprotno namignjeno, da se obrne najprej na Belgrad. Neuspeh pa je bil še večji in dr. Trumbić ni imel dostopa niti v žurnalistične kroge, ki bi ga radi pozdravili kot starega znanca. Med tem je prišla v Pariz kraljevska dvojica. Dr. Trumbić se je nadejal, da bo sprejet v avdienco, in se je tudi vpisal v dvorno knjigo. Toda ni bil sprejet. Sprejeti pa so bili jugoslovanski študenti in novinarji. Vsi ti neuspehi so uničujoče delovali na dr. Trumbića. Ker je eliminiran iz vodstva KDK, je računal, da pride do veljave vsaj s pomočjo zunanjega sveta. Kakor smo informirani, se namerava dr. Trumbić umakniti iz političnega življenja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. nov.

Radikalni klub je imel sejo, na kateri se je v načelu obravnaval ljudskošolski zakon. Tudi radikalni klub je mnenja, da je treba zakon v mnogih točkah izboljšati in zahteva iste spremembe kakor jugosl. klub.

Pri prosvetnem ministru se je dolgo časa mudil nemški poslanec Kraft in se z njim razgovarjal o predloženem ljudskošolskem zakonu.

Danes je predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović obiskal belgrajškega patriarha.

Danes se je vršila razprava proti Dragomiru Milutinoviću, ki je obtožen, da je poneveril Narodni banki 1 milijon Din.

Velikanski viharji po Evropi

Milan, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Pomorski viharji so hudo poškodovali pokrajino ob morški ožini med Messino in južno Italijo, vse do kraja Pozzuoli. Vihar je v Messini razkril mnoge barake in več Indij odgnal na široko morje. Na severni obali Sicilije sta trčili dve ladiji in se je ena potopila. Trije mornarji so pri tem utonili. Potopilo se je tudi več ribiških ladij. Ravno tako je bil tudi na Črnem morju velik vihar, tako da je bilo poškodovanih mnogo ladij. V Hamburgu so bili ogromni nalivi, ki so povzročili poplave. V Angliji je število smrtnih žrtev radi vremenske katastrofe naraslo na 19.

Kako nastopa o drugod proti bankroterjem

Praga, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Premoženje predsednika Meščanske posojilnice dr. Stycha, ki je izvršil samoumor, in premoženje ravnatelja Svobode, ki je zbežal v inozemstvo, najbrže na Dunaj, so zaplenile oblasti v svrhu kritja obveznosti posojilnice. Upravni odbor posojilnice smatra, da se niso vršila poverjenja, temveč da se je predsednik dr. Stych samo dal zapeljati v kupčije, ki so se ponesrečile. Upravni odbor priznava, da znašajo izgube 20 milijonov Kč, ki so v velikem delu pokrite z rezervami.

Protimilitarizem v Franciji

Pariz, 27. nov. (Tel. »Slov.«) 83 učencev »Ecole normale superieure«, ki po svojih določilih pripravljajo gojence po dveletni izobrazbi za častnike, je v vlogi na vojnega ministra izjavilo, da se nočejo podvreči drilu za častnike, temveč da so po zakonu dolžni samo k pokorščini kot navadni vojaki.

Polom italijanske banke

Milan, 27. nov. (Tel. »Slov.«) Banca di credito meridionale v Neaplu je ustavila plačila in stavila predlog za poravnavo. Izgube znašajo 40 milijonov lir, delniška glavnica pa znaša 12 milijonov.

Arktična ekspedicija Zeppelina

Berlin, 27. nov. (Tel. »Slov.«) V kratkem se bodo končala pogajanja med Fritjofom Nansenom, dr. Ekenbergom in nemškimi državnimi prometnim ministrom von Guerdardom o arktični ekspediciji s »Zeppelinom«. Računa se s tem, da bo zrakoplov »Grof Zeppelin« že spomladi 1929 odletel v polarne kraje.

KDK in svoboda tiska

Na vsa usta kriče voditelji KDK, kako da so oni za svobodo tiska. Vsa njih dejanja pa dokazujejo, da pojmujemo svobodo tiska na način, ki ga mora z ogorčenjem odkloniti vsak demokrat in vsak kulturni človek. Pojmujemo namreč svobodo tiska tako, da smejo oni pisati vse, kar se jim zljubi, da je za nje svoboda identična z anarhijo, dočim ne bi drugi smeli napisati niti besedice, ki ne bi bila njim po godu. Evo, nov dokaz za resničnost naše trditve!

Dopisnik belgrajske »Pravde« v Zagrebu, dr. Ivan Nevistić poroča svojemu listu, da so ga hoteli v nedeljo napasti v Zagrebu kmetijski omladinci. Ker je bil trikrat zaporedoma od prijateljev telefonično opozorjen, da se pripravljajo nanj napad, je zahteval od policije dektiva, ki ga je spremil nato domov. Šofer, ki ga je z detektivom odpeljal domov, mu je priznal, da so omladinci pripravljali nanj napad. V svojem poročilu dolži dr. Nevistić kot moralnega krivca v prvi vrsti urednika lista »Hrvat«, ki je opetovano pozival javnost, da z Nevistićem obračuna. Odgovornega za napad pa dela dr. Nevistić tudi urednika »Narodnega Vala«, ki mu je sporočil, da jih bo dobil, ko pride čas za to. Odgovorni urednik »Narodnega Vala« g. Devčić pa je javno predlagal skupini omladincev v kavarni »Korzo«, da organizirajo napad na dr. Nevistića.

Komentar k temu poročilu pa naj naredi vedno zgovorni gosp. Pribečević, ki ljubi sladkarije.

Novosadska vremenska napoved: Spremenljivo in oblačno.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Izpremenljivo vreme. Ponekod malo dežja, nižja temperatura. Živahni severozapadni vetrovi. — Južne Alpe: Povečini oblačno, včasih dež.

Z neresnicami proti oblastnemu odboru

»Jutro« z dne 27. nov. 1928 trdi, v notici o tujem prometu, da ni prejela »Zveza za tujski promet« od oblastnega odbora v letošnjem letu niti ficka, čeprav se nahaja v proračunu za pospeševanje tujkega prometa kredit v znesku 300.000 Din. Prvič je neresnica, da je ta kredit v letošnjem proračunu, o čemur se gospod dopisnik lahko prepriča na strani 11 »Samouprave, Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti«, z dne 18. febr. 1928. Tu stoji, da je v navedene svrhe in za podpore za specialne turistične svrhe določeno 150.000 Din. Drugič je povsem neosnovana trditev, da ni prejela Zveza za tujski promet niti ficka. Da ne bo nepotrebna slepomišnja ter da se ne bo nepoučena javnost po izvestnem časopisu še nadalje varala in begala, se v naslednjem navajajo vse korporacije, ki so prejele tekom leta podpore iz kredita 150.000 Din.

Dobili so: Turistovski klub »Skala« za udeležbo na zimski olimpijadi v St. Moritzu 10.000 Din.

Zveza za tujski promet 15.000 Din.

Asociacija slovanskih turistovskih društev 10.000 Din.

Za propagandni spis o Sloveniji v belgijski reviji 3000 Din.

Jugoslovanski zimsko-športni savez 10.000 dinarjev.

Slovensko Planinsko Društvo 30.000 Din.

Aljažev klub 5000 Din.

Zupanstvo občine Bohinjska Bistrica za napravo smuške skakalnice, da se omogoči olimpijada 30.000 Din.

Ta podpora se plača deloma iz kredita letošnjega, deloma pa iz kredita prihodnjega proračunskega leta in sicer tako, da odpade po 15 tisoč Din v breme enega in drugega proračuna.

Poleg tega je določen iz kredita 150.000 Din za obisk specialnih hotelirskih šol znesek od 36.000 Din, ker trpi tujski promet Slovenije čestokrat ravno radi pomanjkanja strokovno izvežbanih hotelirjev in natakarejev. Ker, ako se hoče dvigniti tujski promet, je treba skrbeti za naraščaj v hotelirski in natakarski stroki, ki ne bo zaostajal za inozemskimi stanovskimi tovariši.

Tako je tudi ta napad »Jutra« s številkami ovržen. Ali bi morda gospodje hoteli še kako novo blamažo? Ali še nimajo dosti porazov v svoji nepremišljeni in neosnovani ataki proti delu oblastnega odbora?

Iz časopisov

Po 1. decembru rekonstrukcija vlade. V svojem situacijskem poročilu piše demokratska »Pravda«, da pride po 1. decembru do rekonstrukcije vlade. Vlada četverne koalicije z dr. Korošcem na čelu ostane, in bo torej rekonstrukcija le osebne prirode. Belgrajski listi tudi že pišejo, kateri ministri bi iz nove vlade izpadli in kateri demokrati in radikali bi prišli v vlado. Zlasti poudarjajo listi, da bi imela od radikalov vstopiti v vlado Ninčič in Trifunović, od demokratov pa Timotijević in dr. Pečič.

Savčičeva akcija je zaenkrat, kakor poročajo belgrajski listi, zaključena, ker se Zagreb absolutno noče razgovarjati. G. Savčič bo sedaj skušal izvesti svojo akcijo s pomočjo hrvatskih gospodarskih krogov, ki so vedno bolj siti deklaracijske politike KDK.

»Jutro« in opozicijsko stališče. Konstatirati moramo, da so si sicer gospodje od »Jutra« našo vest o sporu v slovenski KDK zelo vzeli k srcu in jo skušali po ovinkih in z zadregarskimi demantiji tudi utajiti, da se pa še niso toliko ujunačili, da bi prenehali s svojo medlo pisavo. Začudeno se sprašujejo ljudje, kako to, da je »Jutro« tako malo energično. In ne dobe nikjer odgovora, razen v — »Slovenec«.

Delno priznanje. V Pribečeviću »Riječi« čitamo: »G. Urek se je zelo razjezil na neke člane SKS, ker mu niso pustili govoriti na celjskem shodu. G. Urek se je namreč že pred daljšim časom razšel z vodstvom SKS in se vedno vlada med obema napetost. S tem spomem se je bavilo vodstvo obeh strank in je bilo sklenjeno, da mora dobiti G. Urek vsled celjskega incidenta satisfikacijo. To je bilo sedaj izvršeno. G. Ureku se je opravičilo vodstvo SKS in obsodilo one, ki so nasprotovali govoru g. Ureka. S tem je ta afera, kakor upamo, končana.« — Mogoče pa je tudi, da se Pribečevićeva »Riječ« moti in da je konec afere samo njena pobožna želja. Smo namreč res radovedni, če bo vodstvo SKS obsodilo tiste, ki so bili proti Urekovemu govoru, ker je bil med njimi tudi g. Pucelj. — Sicer pa je zanimivo tudi to: Najpreje so rekli, da ni nič res, kar smo poročali, sedaj priznavajo pa že celjski incident. Morda bodo v kratkem morali priznati še več!

»Jutro« proti Pribečeviću. Na prvi in drugi strani prinaša nedeljsko »Jutro« Pribečevićevo izjavo, da se noben član KDK ne sme udeležiti proslav prvega decembra. Isto »Jutro« ima med dnevnimi vestmi kar posejane notice, ki vabijo in agitirajo za udeležbo pri proslavah. Isto »Jutro« je objavilo poziv starejšina Solske zveze, da mora vsak Sokol sodelovati pri proslavah 1. decembra. In Sokoli so — vsaj pri nas — ponajveč politični pristaši SDS. »Jutro« je torej proti Pribečeviću, — »Jutro« je proti KDK. Težko je »Jutro« — že težje je njegovim bralcem, ki ne vedo, koga naj ubogajo, ali šefa ali lajžurnal.

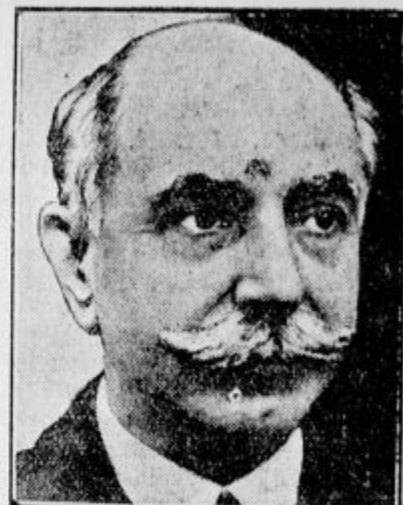
Svet v slikač

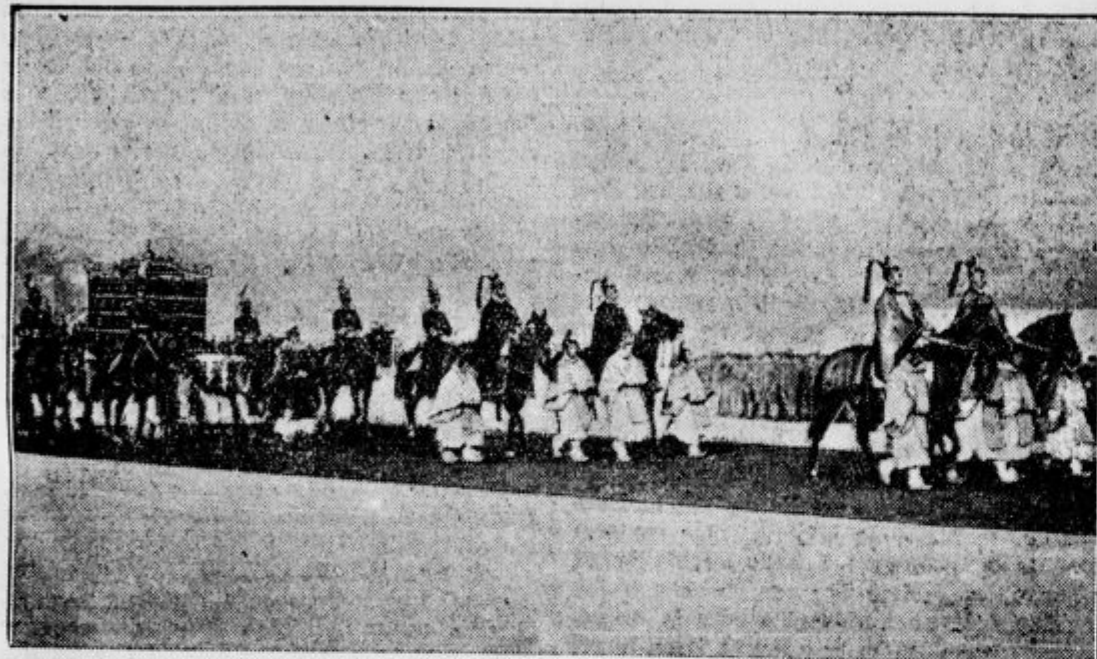
Dr. Dirksen, ki bo imenovan za novega nemškega poslanika v Moskvi. Dirksen je služil pri nemškem poslanstvu v Varšavi in bil general v Gdanskem.

K boleznj angleškega kralja: množica se zbira pred kraljevo palaco in pričakuje obvestil o boleznj priljubljenega vladarja.

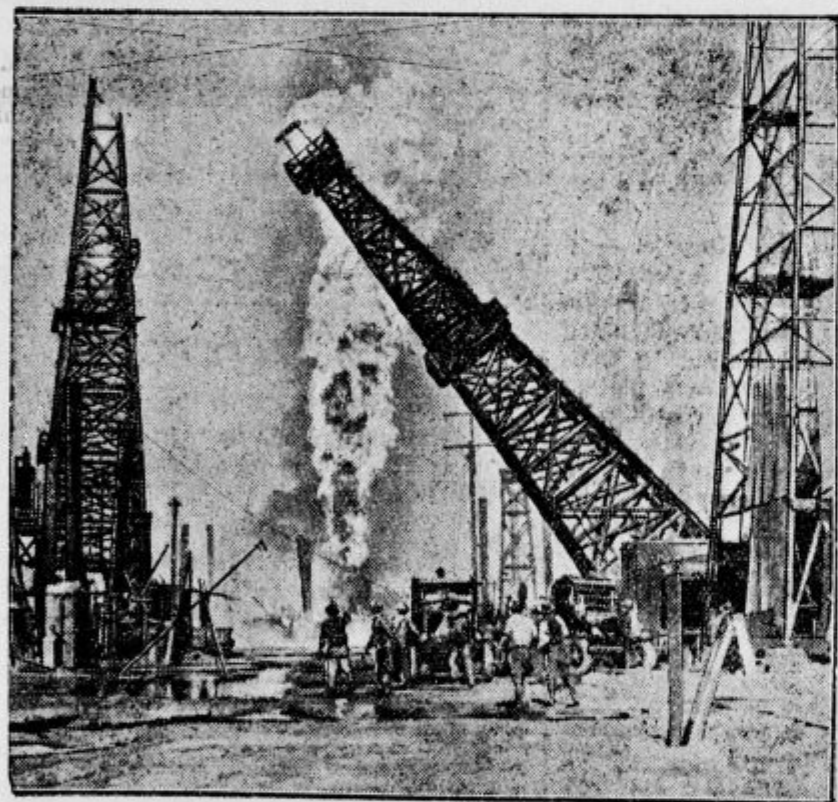
Mineresu, zunanji minister v novi romunski vladi, o kateri je dejal ministr. predsednik Maniu takoj pri nastopu vlade, da bo vodila zunanjo politiko v zmislu koncepta male antante.

S kronanja japonskega cesarja, ki se je vršilo dne 10. novembra t. l.: slavnostni sprevoz iz cesarskega dvora v Tokiu na poti v mesto Kijoto, kjer se vrši že od nekdaj kronanje japonskih cesarjev.

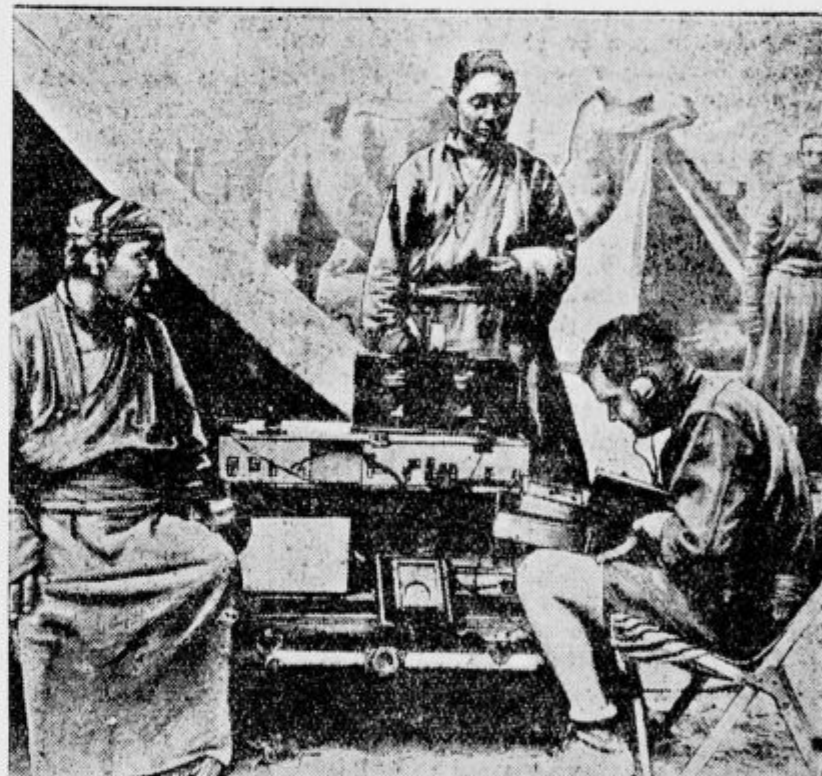
Z avtomobilom iz Kapstadta (južna Afrika) v Stockholm. Dne 7. marca se je podal kapetan Lacey iz Kapstadta skozi srednjo Afriko in Egipt v Aleksandrijo. Od tu ga je prepeljal parnik v Carigrad, a iz Carigrada je nadaljeval svojo vožnjo skozi Belgrad, Zagreb, Milan, Pariz, Belgijo in prisel sedaj v Berlin. Slika nam kaže čestitanje v Berlinu.

Požar petrolejskih vrelcev v Santa Fe (Kalifornija); požar je zanetila majhna iskra in vrelci gore že več tednov.

Nemške karikature: Francoski maršal Lyantey, ki prevzame v kratkem vodstvo nadkomisarijata v v Alzaciji-Lotariński.

Radio v puščavi: udeleženci Andrewsove ekspedicije, ki stoje tudi v sredi puščave v stalni zvezi z zunanjim svetom.

Arkadij Averčenko:

Madjarščina

Za razgovor je izbral Sukačev najslabši kraj: porivali so naju sem in tja in nama stopali po nogah, srečala sva se namreč na križišču dveh glavnih cest. Kljub temu mi je povedal Sukačev zgodbo do konca. Sicer sem pa mnenja, da je bilo najino srečanje na cesti prav ugodno, ker v kakem zaprtem prostoru bi bil Sukačev jok kot dete.

Držal se je krčevito za rob mojega sukniča kakor mornar, ki se pri potapljanju broda oprijemlje roba rešilnega čolna, in je pričel:

»Vidite, radi trgovskih poslov sem imel opraviti v Budimpešti in sem moral prej ali slej potovati na Ogrsko. Toda neprijetno mi je bilo, da nisem obvladal madjarščine. Pa mi je prišla misel — naj jo vzame! — da sem objavil v časopisju sledeči inserat:

»Iščem učitelja madjarščine. Plačilo poetranska stvar.«

Naslednjega dne se zgleda pri meni čeden mlad mož.

»Lahko vas učim ogrski jezik.«

»Ste Madjar?«

»Ne, toda moj stari oče je dolgo let bival na Ogrskem... Potem je zbežal leta 1848 radi preganjanja Bele...«

»Kaj mi ne poveste! Leta 1848 Bela še na svetu ni bil.«

»Res je... toda kaj sledi iz tega? Če

imam jaz starega očeta, zakaj bi ga Bela ne imel? in nič drugega... Torej se hočete učiti madjarščine?«

»Radevolje! Koliko stane tečaj?«

»To je popolnoma od vas odvisno. Jaz lahko prejmem plačilo dnevno ali tedensko. Tedensko je ceneje in tudi hitreje...«

»Prosim, da me poučujete dvakrat na teden.«

»To bi stalo 2000 čeških kron tedensko. Moram pa tudi pri vas stanovati, biti vedno z vami. Po enem mesecu boste govorili madjarsko kakor Beethoven.«

»Toda dovolite, Beethoven ni nikoli madjarsko govoril.«

»Tem slabše zanj. Ko bi ga bil jaz svoj čas srečal, bi govoril madjarsko kot Dante.«

»Pa Dante je bil vendar Italijan!«

»To nič ne de, jaz govorim madjarsko italijanščino... Se smem jutri preseliti k vam?«

»Radi mene lahko še danes.«

Prva ura je napravila name najboljši vtis.

»Začeli bomo pač s slovnico?« sem vprašal.

»Tako boste prijetno presenečeni,« se je smehljaj mladi učitelj, »madjarski jezik sploh nima slovnice. Tam ne poznajo ne sklanje, ne sprege. V vaši materinščini se na primer reče: Videl sem ga hoditi po cesti. Madjarski se pa to tako pravi: Jaz videti on hoditi po cesti.«

»Torej je ogrski jezik zelo lahek?«

»Tega ravno ne morem trditi! Madjarske besede si je silno težko zapomniti. Toda v

enem mesecu boste govorili perfektno madjarski.«

Znal sem samo eno madjarsko besedo in sem se hotel z njo postaviti pred svojim učiteljem.

»Kessenem!« sem rekel.

»Začudeno me je pogledal:

»Kaj?«

»Dejal sem Kessenem! to se pravi madjarski: hvala! Vam ni znana ta enostavna beseda?«

»Seveda, toda niste jo pravilno izgovorili, zato je nisem razumel! Ne kuessenim, temveč kessenem... Toda ne bomo se oddaljvali od predmeta.«

Prosim, zabeležite si in se naučite na pamet sledeče rečenice, ki se jih pogosto rabi: Dober dan! Avilakitašvara! Kako se imate? Ga zo gene ra tor? Na svidenje! Di zel mo tor!

Napisal sem si to natančno. In ker so mi brhke Madjarke vedno ugajale, sem vprašal učitelja:

»Povejte mi, kako se pravi ogrski: Ljubim te!«

Smehljaj se je in dejal po kratkem premisleku:

»Čim bo bo!«

»Hvala, zabeležil si bom.«

Učenje je bilo v polnem teku. Vsak dan sem bolj spoznaval ogrski jezik, toda bolelo me je, da mi je učitelj prepovedal govoriti z drugimi madjarski.

»Sicer si boste pokvarili izgovorjavo,« je dejal.

In moja izgovorjava v resnici ni bila slaba. Vsako jutro, ko smo vstali, smo se madjarski pozdravili:

»Akilatikašvara! (Dober dan!)« je dejal učitelj.

»Išias! (Čast imam!)« sem odgovoril.

»Fileg mona? (Kako ste počivali?)« je vpraševal dalje.

»Hi rogra! (Zelo dobro!)« sem dejal jaz.

»Fistu la furun kel? (Zelite kave ali čaja?)« je dalje poizvedoval učitelj.

»Diabet! (Konjak!)« sem veselo odvrnil. Sploh me je madjarsčina zelo zabavala.

Nekoč sem vprašal:

»Gospod učitelj, kako se pravi madjarski: drevo?«

»Tam!« je odvrnil brez premisleka.

»In dve drevesi?«

»Tam tam!«

»In tri drevesa?«

»Tam tam tam!«

»Pa cel gozd?«

»Tamtaramtam!«

»Velikansko! tega ne bom nikdar pozabil!«

»Da, to boste živ dan pomnili...«

In nekega lepega dne — je bil pouk končan. Učitelj je vzel svoj kovčeg in dejal: »Čim bo bo! (Ljubim vas!)«

»Pi na kote ka! (Simpatičen ste mi!)« sem mu odgovoril.

»Di sel mo tor! (Na svidenje!)«

Kaj je novega

Koledar

Sreda, 28. novembra. Gregorij, Jakob, Stefan, Eberhard.

Osebnosti

★ **Promocija.** V soboto dne 24. nov. je promoviral na juridični fakulteti ljublj. univerze gg. Frido Pogačnik iz Ljubljane.

★ **Diplomirala** je v pedagoško-filološkem odseku višje pedagoške šole (višji tečaj) v Zagrebu gđ. Katinka Riharjeva iz Vižmarjev pri Ljubljani.

★ **Smrtina kosa.** V Malem otoku pri Postojni je umrl upokojeni železnikar in posestnik g. Janez Klemenec, star 61 let.

★ **V naše državljanstvo** sta sprejeta Viljem Kus, učitelj iz Sv. Lenarta, in Alojzij Anderle, strojevodja državnih železnic v Mariboru.

Ostale vesti

★ **Knjigo Leonove družbe** »Slovenci v desetletju 1918–1928« bomo razposlali v četrtek, dne 29. t. m. subskribentom, tako da jo bodo 30. t. m. že imeli v rokah. Kdor jo torej hoče za 1. dan decembra imeti, naj se takoj javi kot subskribent. Do dne 10. marca 1929 je knjigarnam ne moremo dati s popustom. V celo platno vezana knjiga stane (ima 776 strani) do 10. marca 1929 200 Din, broš. 180 Din, če se naroči naravnost pri podpisani založnici. — Leonova družba.

★ **Shodi SLS** v laškem okraju se bodo vršili in sicer v nedeljo 2. decembra ob 8 zjutraj na Dolu pri Hrastniku, ob 11 dopoldne pri Sv. Jeveri nad Laškim, v nedeljo 9. decembra pa v Trbovljah. Na shodih govore oblastni poslanci in drugi govorniki.

★ **Državna pletarska šola** v Ptuj. I. letnik državne pletarske šole se bo otvoril s 1. januarjem 1929. Vpisovanje se bo vršilo od 1. do 15. decembra v pisarni upravitelja v Ptuj. Na skritem 1. Sprejemali se bodo redni in izredni učenci. Natančnejša pojasnila se dobe pri upravitelju šole g. Ogorelcu.

★ **Legitimacije** za četrtinsko vožnjo v Maribor se dobe pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

Roparski vlom v župno cerkev na Tehar ih pri Celju

Prijazno župnijo Teharje je nenadoma zadela hud udarec. Še prošlo nedeljo je vsa župnija odmevala veselja, ko je sprejela novega župnika g. Pavla Vesenjaka, brata narodnega poslanca g. prof. Vesenjaka. Instalacija se je izvršila na slovesen način, kakor to znajo samo ponosni Teharčani. Včeraj zjutraj pa je zadržela vsa župnija ob neverjetni vesti, da je župna cerkev okradena. Ko je namreč ob 6 zjutraj prišla sestra teharskega organista Marija Luževič odpirat cerkev ter prižigat večno luč, ker gori v cerkvi preko noči običajno je električna svetilka, je našla vrata v tabernakelj s silo odstranjena in tabernakelj izprazen. Brez sape je tekla povedat strašno novico svojim bratom, ki so takoj obvestili orožništvo v Šorah, katero je nemudoma ugotovilo dejanski stan.

V tabernaklju se je nahajala monštranca z Najsvetejšim. Monštranca je izdelana iz medij, gornji del nosi srebrne okraske, lunula je zlata. Poleg tega sta se nahajala v tabernaklju dva ciborija, tako zvanj župni in šentlovrenški. V vsakem so se nahajale sv. hostije.

Tabernakelj sam je iz marmorja, iz katerega so tudi vrata k tabernaklju, ki so se zaklepala s patentnim ključem. Ropar je s silo odtrgal vrata s tabernaklja tako, da je izdrl gotovo z nekim močnim orodjem tečaj vratic. Nato je vzel iz tabernaklja monštranco ter jo nesel za oltar, kjer jo je razmontiral. Pustil je v cerkvi podstavek, vzel pa s seboj gornji s srebrnim bolj okrašen del. Kaj je storil s sv. hostijo, ni bilo mogoče dognati. Hostije iz enega ciborija je presipal v drugega ter en ciborij odnesel, drugega pa pustil. Po daljšem iskanju se je posrečilo najti zlato lunulo monštrance, ki je roparju očividno izpadla. Poleg teh posvečenih posod je ropar odnesel še tri bele s čipkami obrobjene oltarne prte, ki jih je pobral raz vse tri cerkvene oltarje.

Kako je prišel ropar v cerkev? Že stara navada je, da se niso zaklepala vrata v cerkveni stolp. Iz stolpa se pride lahko skozi posrebna vrata na prižnico. Tudi ta vrata se niso že več let zaklepala, čeprav je ključ vedno tičal v vratih. Ropar se je skozi te vrhove priključil na prižnico ter se z nje spustil na cerkvene klopi. Po isti poti je očividno tudi odšel.

Ljudstva se je polastilo opravičeno razburjenje radi grdega rop. Sreča je le, da se ni nahajala v tabernaklju velika dragocena monštranca in drugi dragoceni župni ciborij, kar je spravljeno neke drugje.

Ker bo skušal ropar ukradene stvari pač prodati, pozivamo tudi tem potom vsakogar, ki bi mu morda bile ukradene stvari v nakup, da prodajalec izroči oblastem.

Huda avtomobilska nesreča

Tovarnar Savec smrtonovarno ranjen, njegova soproga mrtva.

V ponedeljek zjutraj sta se peljala tovarnar usnja in Slovenjgradu Stefan Savec in njegova soproga Marija na semenj sv. Katarine v Guštanj. Na avtomobilu sta imela naloženega mnogo usnja. Sofiral je g. Savec sam, ob njegovi strani pa je sedela njegova soproga. Ko sta imela že

FORMAN

PROTI NAHODU

Uspeh je čudovit

»Ljubljanskega Zvona« vodi pevovodja g. Zorko Prelovec, zbor »Grafike« g. prof. Adolf Gröbming, pevski zbor Glasbene Matice pa g. konzervatorijski ravnatelj Matej Hubad. Vzporedno torej nudi izbrane skladbe od najprostejših narodnih pesmi do težkih in modernih del. Predprodaja vstopnic pri Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Po koncertu se vrši v vseh dvoranah »Uniona« prijateljski večer.

Trgovine na 1. decembra 1928 in v nedeljo dne 2. decembra t. l. Gremij trgovcev obvešča članstvo, da morajo biti trgovine v soboto dne 1. decembra na dan Ujedinjenja brezposojno cel dan zaprte, dočim smejo biti trgovine v nedeljo (2. decembra) pred Sv. Miklavžem odprte. Pomožno osebo je pod 18 leti se v nedeljo ne sme zaposliti, ostalemu osebju se mora pa dati med tednom zakoniti počitek. Članstvo se naproša, da se teh navodil strogo drži. — Nacelstvo.

Teden angleške kulture. Danes (sreda) dne 28. nov. t. l. se vrši predavanje univ. profesorja dr. Lamberta Ehrlicha o sodobnih verskih tokovih v Angliji. Lokal: Predavalnica Narodnega muzeja. Čas: od 6 do 7 zvečer. Vhod z Bleiweisove ceste.

Obredniški odbor se sestane v posvetovalnici KTD dne 28. novembra, t. j. v sredo, o petih. Poročilo o dosedanjih ukrepih in novi predlogi.

Parlament in avtonomija je naslov predavanja, ki bo v četrtek ob pol osmih zvečer v dvorani šentpeterske »Prosvete«. Sodelujočniki, udeležite se predavanja v obilnem številu.

Umrla sta g. Gizela Grum, soproga pevovodje, in g. Antonija Beve vdova po vodji zemljiške knjige.

Na klavirni prosti stojnici se bo to sredo, 28. t. m. od 3 popoldne dalje prodajalo prašičje meso.

Tra-va, nova brigzalna. Novica o novi brigzalni ljubljanskih prostovoljnih gasilcev je šla v ponedeljek od ust do ust. »Malo draga je«, so menili nekateri, »dve lepi hiši bi se dali sezidati z denarjem!« »Kaj pa še, brigzalna bo vse hiše v Ljubljani varovala pred ognjem!« so ugovarjali drugi. Tretji pa so zopet spraševali, če je šla stara brigzalna poklicnih gasilcev v pokoj in je bilo zato treba kupiti novo. »Ne, tisto ne. Ampak če nastane v Ljubljani prav velik požar, bo služila stara brigzalna za rezervno.« Večkrat popoldne pa se je pokazala nova brigzalna. Res ličen izdelek in kar spominja človeka na udoben avto. Vse drugače pa stara, ki je menda res samo za brigzanje, gasilec pa se nima skoro kam uesti. Potem sta se obe brigzalnici, stara in nova poskušali. Stara brigzalna se ni nič zavedala, da mora biti za rezervno in je nesla curek celo višje in močnejše kot nova. No, tudi nova brigzalna se je izkazala in je metala vodo iz štirih cevi prav visoko, tako visoko, da če bi gorelo na primer na Gradu, bi skoraj lahko gasili kar od spodaj. Na Kerkovem trgu pa je nastala povodenj in voda je drla v hudournikih v bližnji kanal.

Plen, ki ga vlomilec ni mogel odnesti. V delavnici posestnika in izdelovalca vozov Matije Terlepa na Sv. Jerneja cesti je vlomil dosedaj še ne izsleden zlikovec in odnesel večjo množino kolarskega orodja in drugih predmetov in skupni vrednosti okrog 2800 Din. Ukradene predmete je pozneje našel neki šolarček na bližnjem Moharjevem kozolcu. Vlomilec najbrže ni mogel odnesti plena in ga je skril na kozolcu.

Popravek. Ob priliki demonstracij ob osemdesetletnici Rapalla smo poročali, da je bil aretiran tudi akademik Dušan Reja. Ta vest je bila pomotna, ker se g. Reja demonstracij sploh ni udeležil, pač pa je bil tedaj aretiran in kmalu nato izpuščen neki g. Dušan R., ki ima pač slično ime g. Reji.

BRAVE-ILON

Maribor

Slavnostna seja mariborske oblastne skupščine bo dne 1. decembra ob 10 v kazinski dvorani z dnevnim redom: Proslava zedinjenja in osvoboditve Maribora.

Prosvetna zveza v Mariboru naznanja vsem društvom, da se vrši 30. novembra po občnem zboru od pol treh naprej v bančni dvorani radio tečaj, na katerem se bo predavalo o vedi in tehniki radio aparatov in se bodo tudi lahko poslušale razne oddajne postaje. Zvečer ob 8 se vrši v bančni dvorani v čast vsem udeležencem slavlja desetletnice družabnih pozdravni večer. Dne 1. decembra se naj zbere vsa društva najpozneje ob pol 10 na Slomškovem trgu na prostoru med stolnico in parkom, Krščanska ženska zveza in vse dekljske zveze pa na prostoru med stolnico in škofijsko palačo. Vsako društvo, odnosno zveza naj ima svojega reditelja in vsi ti prejmejo od glavnega reditelja za razvrstitve in obhod potrebna navodila. Sestanek rediteljev ob četrtni na deset pred glavnim vhodom v stolnico.

Dne 30. novembra popoldne zastave na vse hiše, na okna zastavice!

Slavnostna akademija v mariborskem gledališču. V proslavo 1. decembra priredi mariborsko gledališče ob 17 slavnostno akademijo z nagovorom, recitacijami, petjem in Korolijev enodejanko »Jugana sile najmlajšac«.

Uprava »Slovenčev« podružnice cenj. trgovce, obrtnike ter interese sploh, vljudo opozarja, da smejo za nas nabirati novoletna voščila ter druge

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz dani po prevratu.)

(Dalje.)

XVIII. POGLAVJE.

Hajdi v Rim. — Rimski vtisi in razgovori. — Večina misije odide s Paštem domov.

V petek, 29. novembra smo odpotovali preko Bologne in Florence tudi mi proti jugu, kjer cveto oranže in limone, se kuhajo makaroni in se prži riž s parmezanskim sirom. Evviva la minestra!

V soboto proti poldnevju smo dospeli v Rim. Nismo imeli v svojem kupeju nikogar

Angleški kralj Jurij V. in kraljica Marija. — Težko oboleli kralj Jurij je bil rojen l. 1865; prestol je zasedel kot naslednik svojega očeta kralja Edvarda VII.; za indijskega cesarja je bil kronan l. 1911. L. 1893. se je poročil s princezino Mary Teck. Rodili so se jima štiri sinovi in ena hči; najstarejši sin, princ Waleski, je sedaj star 34 let.

razen nekega italijanskega kapitana, ki je šel domov na dopust. Malo se mu je kadilo, ko smo mu povedali, da smo Srbi, a vendar si ni mogel kaj, da ne bi proslavljaval slavne zmage ob Pijavi. In kakor mi vemo, da so ob polomu prvi prodrli Francozi in Amerikanci, tako je on vedel, da je zmaga edina zasluga Italijanov in ji pri tem slavnem činu zavezniški niso prav nič pomagali.

V Rimu smo se nastanili v hotelu Quirinal. Ne vem, zakaj smo si mi trije potniki iz dežele Kranjske izvolili tako imenitno bivališče, menda zato, ker je hotel blizu kolodvora in ker smo bili vsi trije tako umazani od vožnje, da si skoraj nismo upali pogledati drug drugemu v oči.

Jaz sem bil v Castelfrancu dobil tudi šestronoge prebivalce v svojo obleko. Nikomur nisem tega povedal, nisem si upal, ker drugače bi se me bil vsakdo ogibal, češ, delegat si za kurirsko službo, pa nosiš s seboj živali, ki tako počasi hodijo.

Izjavljam pa, da se mi je po zaslugi sobarice v Quirinalu vendarle posrečilo rešiti se svojih sopotnic, ki so najbrže imele namen, spremljati me, če treba, celo v Francijo.

Zmetel sem vse perilo sobarici, ki mi je obljubila, da bo pošteno oprala vse do prihodnjega dne.

No, račun ni bil majhen, a čeden sem pa le bil in od tedaj sem se zopet smatral za človeka, ki sme v družbo svojih tovarišev.

Nato smo šli iskat svojih bratov Hrvatov. Naleteli smo na enega že na ulici, in ta nam je povedal, da so nekateri na srbski delegaciji, kjer jih gotovo najdemo.

Pa smo šli na Piazza dell' Indenpendanza 6. Nekateri svojih sopotnikov smo res našli tam. »Razgovarali« so, da je bilo veselje. Črvinovič je kar skakal dobre volje, ker so mu na legaciji izstavili rdeč srbski potni list, meneč, da mu zdaj ne more priti blizu tudi karabinierjev vseh karabinierjev.

Nam, navadnim jugoslovanskim potnikom, pa so na legaciji vzeli potne liste Na-

rodnega sveta v Zagrebu in nam dali potrdila, da smo srbski državljani

Kdaj, kako bomo potovali naprej, o tem se ni nihče menil, kajti vse je, kakor so rekli, odviselo od tega, če pridejo v Rim še istega dne ali drugi dan Korošec, Paški in Žerjav.

Drugi dan zjutraj smo nameravali ravnatelj Ivanovič, dr. Ivan Lorkovič, Rude, Krištofič in moja malenkost napraviti dopoldne izprehod po Rimu. Zmenili smo se, da se dobimo ob sedmih zjutraj pred Quirinalom.

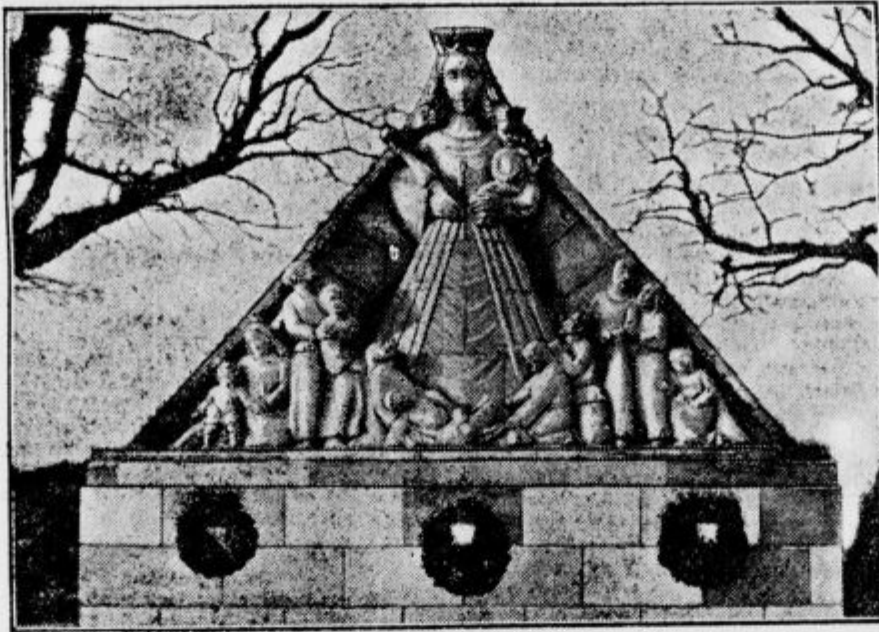
A zjutraj ni bilo nikogar. Ker se mi je čudno zdelo, da gospoda Ivanoviča ni, sem ga šel obiskat v Grand Hôtel in sem ga dobil v postelji.

Bil je bolan in je rekel, da bo težko potoval dalje. Naročil si je bil pri vratarju tudi zdravila. Ker se mu je na govoru poznalo, da v njegovem grlu ni vse v redu, sem ga pustil z željo, da ga indispozicija kmalu mine.

Najeli smo dva izvoščka in odpeljali smo se čez Monte Pincio na izprehod po Rimu: dr. Ivan Lorkovič, Krištofič v enem vozu, Rude in jaz v drugem.

Z Monte Pincio smo krenili po mestnih trgih in ulicah, dokler nismo prišli do Petrove cerkve. Že prej sem nekaterekrat videl to velikansko svetišče, a vedno me je bolela glava, kadar sem ga zapustil. In tudi to pot ni bilo bolje. Nič izrazito verskega ne najdeš v tem prostornem hramu, ničesar ni, kar bi te pritegnilo k sebi, vsa cerkev je muzej, v katerem lahko študiraš, molitev ti ne pride niti na misel, kaj še, da bi se čutil v središču katoliškega veroizpovedanja.

Šli smo nato mimo spomenika Viktorja Emanuela II. proti Panteonu in od tam sta nas voznička peljala po mnogih ovinkih proti rimskemu foru, ki je po mojem skromnem mnenju najlepši del stare Romulove podrtije.

Novi Marijin spomenik v Kevelaaru, posvečen spominu v vojni padlih domačih sinov. Spomenik je delo kiparja Arnoida Henslerja. — Kevelaarska Marijina božja pot je znana tudi Slovincem po vest-falskih rojakih, ki so že opetovano romali tja.

Od Koloseja smo šli mimo Konstantinovega in Titovega slavoloka na Palatin in od tam po sveti poti (Via sacra) navzdol proti Foru. Cele groblje sklesanega kamnja, stoječi stebri podrtih svetlišč, stopnice, ohranjeno pročelje svetlišča Antonina in Faustine, vse to zija nemo iz dvatisočletne preteklosti v gledalca.

Vidiš tribuno, kjer je govoril Ciceron, zdi se ti, da se njegov glas izgublja v hladnem vetriču, ki prihaja s Palatina, zdi se ti, da zagovarja Milona, da udriha po Katilini, pri tem pa se zbudiš iz svojih sanj, stopil si na gladko zbrušeno mramornato ploščo in ti je spodrsnilo. Nič več te nekdane rimske veličine, nič več onega življenja na Foru, samo nemo kamenje se hoče pogovarjati s teboj, a moraš dalje, drugače ti poreko sopotniki, da slišiš, kako trava raste.

(Dalje.)

Svetilnik v krkonoški vasi za zimske sportnike, da se morejo v mraku in megli orientirati. Svetilnik je nameščen na strehi in se vrti kakor morski svetilniki.

Bolniška sestra dr. Elsa Brandström in nemški poslanik grof Lerchenfeld. — Elsa Brandström je bila za časa svetovne vojne najplivnejša in najpožrtvo valnejša zaščitnica in pomočnica vojnih ujetnikov po ruskih in sibirskih taborih ter si je pridobila ime »Sibirskega angela«. Po vojni jo je berlinska univerza imenovala za častno doktorico. Sedaj potuje dr. Brandström po Avstriji in Nemčiji, kjer jo nekdanji varovanci navdušeno sprejemajo. Brez dvoma jo poznajo tudi mnogi Slovenci, bivši ruski vojni ujetniki.

Zakaj niso prejeli Noblove nagrade

Med kandidati za letošnjo Noblovo literarno nagrado je bil med drugimi tudi Maksim Gorkij. Da mu nagrade niso priznali, se pojasnjuje s tem, da ni bilo pričakovati, da bi bil nagrado sprejel; Švedski akademiji pa bi se bilo potem očitilo, da je nalašč izbrala takega kandidata, da bi mogla potem obrniti denar v druge namene. — Drugi propadli kandidat je bil Thomas Mann; le-ta nagrade ni dobil, ker so njegova dela pač estetično na višku, ne pa etično, a Nobel je v svoji oporoki izrečno določil, da se nagrade dela z idealno smerjo. — Rudolf Hans Bartsch, Avstrijec, bi bil nagrado morda dobil, ako se Švedska akademija ne bi bila čutila dolžno, da slednjič počasti Francoza Bergsona, ki je bil že 10 let med kandidati za Noblovo nagrado. — Rus Mereškovski, ki živi v veliki bedi v Parizu, pride morda na vrsto prihodnje leto. — Španska pisateljica Chonca d'Esp-

V dveh - treh vrstah

V brambo pred plinskimi napadi grade v Moskvi na podstrešjih zatočišča, ki ne propuščajo zraka in so opremljena s filtri za čiščenje zraka.

V Jasnopoljski muzej prepeljejo kmetški voz, na katerem je bil pred svojo smrtjo pobegnil z doma Lev Tolstoj. Voz so doslej hranili v Leningradu.

Poljsko-finsko društvo se je osnovalo v Helsinkforsu.

Češkoslovaška kolonije v Južni Ameriki. Češkoslovaška vlada je dobila ponudbo, da v Kolumbiji in Braziliji ustanovi svoje kmetске naselbine. Pridelovalo naj bi se žito.

60 000 radiamaterjev je danes v Leningradu; od tega je registriranih samo 35.000; brezplačno posluša radio, kakor je dognala preiskava, 25.000 radiamaterjev.

Državno belorusko gledališče v Vitebsku je uničil požar.

Lovska zveza v Moskvi se osnuje te dni. Zveza bo združevala do 2 milijona poklicnih lovcev. Osnuje se lovsko-gospodarski zavod za izobraževanje lovskih strokovnjakov.

Zaprlji so na Dunaju znanega sleparja Paula Neumanna. Neumann je bil znan kot sportnik ter si je kot plavač priboril zmago na prvih Olimpijskih igrah v Atenah. Kasneje se je vdal pustolovstvu; med drugim je začasa svetovne vojne »deloval« kot štabni zdravnik, ne da bi bil kdaj študiral medicino. V zadnjem času je stanoval na Dunaju v vogalni hiši; v eni ulici je bil prijavljen kot »dr. Neumann«, v drugi kot »dr. Heilwart«.

Nesreče cestnega prometa v Pragi so znašale v prvi polovici tek. leta 1887 slučajev, od tega 16 smrtnih žrtev in 224 težkih poškodb. Večina nesreč odpade na avtomobile.

Zračni promet Berlin—Nanking. Nemška »Lufthansa« se pogaja te dni v Nankingu s kitajsko vlado za ustanovitev kitajsko-nemške zrakoplovne družbe, ki naj bi uvedla reden zračni promet na progi Nanking—Berlin preko Pekinga in Moskve.

Vitezinja Častne legije je postala miss Boyd, ki se je s svojo jahto »Hobby« udeleževala rešilne akcije za Amundsen in njegovega francoskega pilota Guillauda.

Dvadesetni tajfun je divjal na Filipinih; vihar je dosegel brzino 100 milj na uro. Porušil je 400 hiš in 7 ladjedelnic. 7000 ljudi je ostalo brez strehe.

Sestro zazidala. V južnotirolski občini Pergina so našli zaprto v popolnoma temnem prostoru 58 letno Domeniko Fontari. V ječi je bila 13 let in je sedaj blazna. Brata in sestro, ki sta jo imela zaprto, so zaprli.

Ustreljenega so našli v Berlinu znanega bivšega komuniste Kerstinga, ki je bil prešel k nar. socialistom. Policija sumi, da so Kerstinga iz masševanja ustrelili komunisti.

Potopila se je v rokavskem prelivu nemška šolska ladja »Pommern«. Na pomoč je pravočasno prihitel nemški parnik »Heros«, ki je zllil na valovje olje in tako omogočil, da se je posadka — 84 moš — rešila na njegov krov.

Lilli Lehmann, najslavnejša pevka vseh časov, je 24. t. m. obhajala 80 letnico svojega rojstva. Mati in oče sta ji bila operna pevca. Sama je prvič nastopila v Pragi l. 1865. Potem je s svojo peemijo opetovano prepotovala Evropo in Ameriko in ostala nepozabna vsem, ki so jo kdaj slišali.

Po gramofonu raztrgala zaroko

Miss Lois Loyers v Birminghamu je poslala svojemu zaročencu gramofonsko ploščo s takim-le pismom: »Nimam poguma, da bi Ti osebno naznanila, kar sem sklenila. Da bi pa to opravila s pismom, se mi zdi brezsrčno. Zato Ti pošiljam gramofonsko ploščo, ki naj govori namesto mene.« Presenečeni zaročenec je položil ploščo na gramofon, ki mu je takole zagodel: »Prepričala sem se, da nikakor ne spadava skupaj. Bilo bi nes pametno, ako bi ostala še dalje zaročena, zato Ti vračam prstan. Ne žalosti se preveč zaradi tega. Prepričana sem, da je najboljšje, če se ločiva. S tem si prihraniva veliko jeze.« — Viri ne povedo, kaj je mladi mož naredil z zlokobno ploščo — ali jo je spravil ali razbil?

Za duha in srce

Živi mrtvec

Drama v petih dejanjih. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil V. Borštnik. Režiser P. Golia.

V soboto 24. t. m. je tudi Narodno gledališče proslavilo stoletnico rojstva L. N. Tolstega z uprizoritvijo Živega mrtveca. Pred predstavo se je ravnanje drame g. Pavla Golia izbranih in prisrčnih besedah spominjal tega dogodka in slavil pomen in veličino Tolstega kot človeka, misleca in poeta. Nato se je s prav posebnim uspehom igrala drama.

Živi mrtvec je nekaka poetična ponovitev značilnih nazorov Tolstega o zakonu, družbi in državi — z nevsiljivo, po pretresljivi dramatičnosti izoblikovana; kajti kljub temu, da osebe niso tipi ampak argumenti, je modrost in mirnost oblikovavca, velikega realista tolka, da ne dokazuje nikjer, ampak razodeva in gane. Etični vozil ljubozni in zakona se rešuje s tragičnim begom, tragika nesoglasja, neurejenosti preide v tragiko žrtve in poravnava nepravilni razmer. Zgodba Protosevega bega iz zakona v svobodno življenje in njegov konec se razkrije kot etično dejanje, čeprav mu družba postavlja vse polno ovir in obzir. Tolstoj se seveda razreši samo vozil zapletenih odnosov in povedal, da bi bil Karenin moral dobiti spoštovanja Liza; naslikal je trpljenje prizadetih in površno pojmovanje etičnega življenja vse druge okolice. Končna rešitev je radi ne navadnega dogodka bolj individualistična, slučajna, kot odsebojujoča. Dramatična epika je to, pot k cilju in ne boj življenja samega na sebi. Tolstoj je treba povedati v značilni stilu, in ne vsebinskih kvaliteta dela, ki samo zase odpira globoke poglede v življenje. Marsikaj se seveda zgodi tudi bolj atribut k zgodbi.

Igro, kakor jo je podal g. P. Golia, bi skoraj najbolje označil z njegovim govorom pred predstavo. Spoštljiva, obudujoča distanca do pisatelja. Kakor da se je sama igrala. Pieteta igravcev in režiserja se je čutila ves čas. Zato ne bi dejal, da je to najbolj našudirana, ampak najbolj posrebljena, 76. letnik godvergo redg ordg rd r čena in najlepša letošnja uprizoritev. Odtod je tudi to, da so nekateri slabši, stranski igravci zastajali za tistimi, ki so imeli srečo, da so se docela stopili z epiko dela. Mojastrske so bile glavne osebe, ki so jih z reflektivnostjo na vznožju podali g. Rogoz (Fedja), g. Nablocka (Liza), g. M. Vera (Ana Dimitrijeva), g. Skrbinec (Izab. Abreskov). Vsi so podali tako lepe podobe, da bi jih bilo vredno opisati. G. Rogoz je malone prekosil kneza Miškina, g. M. Vera je s čudovitim mirom segla v nove pokrajine svojega znanja, g. Nablocka si bo mo pomnilni posebno v zadnjih dveh slikah. G. Gregorin (Karenin) pa je bil preveč modni gospod in presladek v svoji plemenitosti, da bi bil prepričan; prav tako je bila ga. Medvedova bolj žrtve dejstva, da Maša mora biti dobra pevka. Poleg najboljših igravcev je treba omeniti vsebinsko ostro usmerjeno figuro preiskovalnega sodnika ga. Lipaha, Pietuškova g. Jana, starega odvetnika ga. Bratine in Sašo gde. Slavčeve pa tudi sicer epizodno pa fino in diskretno sobarico ga. Gabrielčeve. Igra ga. Kralja kot Ivana Petroviča je bila izrazita soloigra in je segala preko intimnega

okvirja. Vsa igra se je razvijala v plemeniti figurah statičnosti in močnem notranjem dojemanju in reflektiranju zgodbe. Zato so bile 5, 8, 9, 10, 11 slika naravnost genijive. Omeniti bi bilo treba, da v drugi sliki požrtvovalno nastopa najboljša ljubljanska ruska družba.

S knjižnjega trga

Erjavec Fr.: Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem. V Ljubljani, 1928. Izdala in založila Prosvetna zveza. Strani 336. Cena brošir. izvodu 50 Din vezanemu pa 70 Din. Veliki oblikovalec katoliškega gibanja, dr. J. Ev. Krek, je že pred vojno sprožil misel, da bi bilo nujno potrebno napisati zgodovino slov. kat. gibanja. Neodoljiva je pa postala taka zgodovina po vojni, saj smo začeli živeti s prevratom popolnoma novo dobo slovenske zgodovine. Tega dela se je lotil naš publicist Fr. Erjavec in sedaj leži pred nami njegovo delo. Razdeljeno je v štiri poglavja, namreč: I. Prvi početki kat. gibanja v Sloveniji (od l. 1818—1879), II. Oblikovanje slov. kat. gibanja (od l. 1879—1892), III. Razmah katoliškega gibanja od l. 1892—1900 in IV. Zmaga katoliškega gibanja (od l. 1900—1918). V vsakem poglavju priše pisatelj najprej avstrijsko politiko dotične dobe, nato splošno slovensko politiko, zatem pa katoliško gibanje, razvoj Slovencev v obsejnih deželah in katoliško društveno in ljudsko prosvetno gibanje. V tem okviru obravnava avtor vse panoge slov. katoliškega gibanja, to je politično, delavsko, gospodarsko, dijaško, ljudsko-prosvetno itd. tako, da dobimo res izprano sliko celokupnega razvoja, dela in uspehov. Na koncu knjige je dodan še kratek pregled razvoja Prosvetne zveze od prvata do danes. — Erjavevo delo nosi naslov »Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem«, dejansko nam pa nudi še mnogo več, kajti knjiga je pravzaprav slika vsega slovenskega javnega življenja od l. 1818 do prvata. In ravno v tem tiži njena velika vrednost, saj smo doleži od leta do leta bolj čutili pomanjkanje in potrebo take knjige. Potrebuje jo vsak, kdor se je nekoliko zanimal za javno živ

Službo dobe**Jedonoša**

z lepo pisavo, se takoj sprejme. Restavracija pri »Crnem Orlu«, Maribor.

Kuharica

se sprejme v župnišče. Grahovo pri Cirknici.

Knjigovodkinjo

z korespondenčno in veščo italijansčine in nemščine - sprejmemo. Stenografske prednost. Ponudbe z navedbo do sedanjosti v pisarni pod »Samostojna« št. 11.653 na upravo »Slov.«

Praktikant

iz boljše hiše, s popolnim znanjem nemščine - se sprejme s malim začetnim plačilom v pisarno svetovne družbe. Maturo in absolutni trgov. akademije imajo prednost. Natančne oferte pod »Bodočnost« št. 11.647 na upravo »Slov.«

Službe iščejo

Iščem službo odvetniškega

koncipienta

s 1. januarjem 1929. Sem doktor prava in končam v decembru t. l. enoletno sodno prakso. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Koncipiente«.

Krojaški pomočnik

marljiv, išče službe v Ljubljani. - Naslov v upr. Slovenca pod št. 11.624.

Starejša ženska

katera je zmožna za vsa hišna dela, tudi šivanje in kuhanje, ter bi bila dobra in vestna opora vsaki gospodini, želi takoj službe. Sposobna bi bila voditi tudi samostojno gospodinjstvo. Naslov pove upravo »Slov.« št. 11.625.

Službo kuharice

v župnišču ali kaj sličnega želim s 1. decembrom ali pozneje. Naslov v upr. »Slov.«, Maribor.

Priletan fant

zdrav, a bolj šibke postave, želi mesta za bolj lahka dela, k majhnemu posvetu, 5 glav živine ali kaj enakega, bodisi konj ali govedo, najraje h kakšni trgovini ali gostilni v mestu ali na deželi, predvsem blizu Ljubljane. - Grem tudi na Gorenjsko ali Notranjsko k dobri družini ali v kako župnišče, ker me veseli zvočenje. - Pisma prosim na upravo »Slovenca« pod »Resnost« št. 11.606.

Deklica

izučena šivilja, gre tudi brezplačno h kakšni dobri šivilji v svrhu izpopolnitve v šivanju. Če mogoče z oskrbo. Ponudbe na upr. pod »Izpopolnitev«.

Organist - pevovodja

po fašistih prežnan rojak iz Vipave, želi mesta - najraje tam, kjer bi tudi dobil mesto občinskega tajnika. - Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Pouk

Zaseb. krojno učilišče
Ljubljana - Stari trg 19, sporoča cenjenim pletilnim industrijam in pletiljam, da je dobil s Dunaja najnovejše modele, po katerih se bo poučevalo v decembru krojenje za pletilne garderobe, jopice, pušverje, obleke, plašči. - Specijalen pouk krojačem o civilnih oblekah, uniformah. Šiviljam, nešiviljam najnovejši modeli, tudi za perilo. Revnejšim ugod. plačilni pogoji. Brezplačna preskrba služb. Izdelava krojev. - F. Potočnik, vodja tečajev, izprašan in diplomiran v inozemstvu.

Dijaki**Dijaka**

sprejem kot sostanovalec v veliko zračno in svetlo sobo. - Naslov v ogl. odd. »Slov.« št. 11.629.

Za 1. december

oddam brezplačno stanovanje, renovirano, z vrtom, v vili, stranki, ki posodi primeren kapital. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.655.

Objave**Svarilo.**

P. n. gg. lastnike pisarnih strojev opozarjam tem potom, da Julij Golob ni pri meni v službi. Isti naj se takoj ovadi pri prvoročniški postaji. - L. Baraga - Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Stanovanja**Vrtnar**

izučen, drž. vpokojenec, oženjen, dobi brezplačno stanovanje sobe in kuhinje. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.652.

Stanovanje

in vrt oddam brezplačno proti posojilu od 25 do 300.000 Din. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Varno posojilo«.

Lepo stanovanje

dveh sob, predsobe, kuhinje, shrambe, pritliklin, se takoj odda mirni stranki. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.623.

Pozor!

Odda se v magdalenskem predmestju stanovanje z eno sobo, kuhinjo in konjskim hlevom. Iz hleva se dá tudi preurediti prostorna delavnica. Vprašati: Pobreška cesta 13 v Mariboru.

Denar**Družabnika**

se sprejme z vlogo 100.000 Din za povečanje dobrodoke tovarne. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Opeka«.

Gotov dobiček.

Iščem družabnika z majhnim kapitalom, za začetek dobičkanosnega podjetja. Prednost imajo oni, ki so izvežbani v rudarski stroki. Dopisi naj se pošljejo pod šifro »Dobiček« št. 11.614 upravi.

Radio**Radio-aparat**

štiricevni »Hartleja«, popolnoma nov, sprejema 40 postaj, 30 na zvočniku, poceni prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 11.608.

Posestva**Gostilna**

v Mariboru, centrum, z opravilo in dobro hišno hišpoteko se more prevzeti 170.000 Din celokupna cena. - Vila, takoj 6 sob prostih, terasa, krasen sad. vrt, 260.000 Din. Treba malo gotovine. - Posedstvo, 24 orolov, pri Mariboru, 3 hiše (gospodarska hiša, 4 meblor. sobe). - Sodi, stroji 225.000 Din. - Vedno male hišice in posestva, industrije, graščine na razpolago pri Posredovalnici »Rapid« - Gosposka ul. 28, Maribor.

Krasna vila na Bledu

vsa meblorovana in z velikim vrtom, se zelo ugodno prodaja ali zamenja za hišo v mestu. Nova hiša, 7 sob z velikim vrtom in gozdom ob dolenski železnici za 55.000 Din. - Posedstvo z delavnico v bližini Ljubljane za Din 140.000. Večja hiša ob kamniški železnici za 75.000 Din.

Staroznana gostilna

v Ljubljani, kakor tudi več trgovskih in drugih hiš ter vil je naprodaj pri Realitetni pisarni Društva hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova ulica 6.

Večje posestvo

(tudi graščinsko) vzamem z januarjem za par let v najem. - Ponudbe na upravo pod »Najem« št. 11.529.

Bukov gozd

na prodaj za posekati; drva in hlodi. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.626.

Kupimo**Bukov žir**

in hrastove želod kupujemo vsako množino. - »FRUCTUS«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Hlode

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Spalnico

kupim, ev. vzamem v najem. Reflektiram na kompletno, čisto, dobro ohranjeno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Spalnica« št. 11.654.

Prodamo**Koks**

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarica.

Kanarčki

dobri pevci, so naprodaj, kakor tudi velika kletka. Župni urad Sela - Kamnik.

Nova spalna oprava

ter kuhinjska oprava naprodaj. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.628.

Dve breji kozi

bele švicarske pasme - prodam zaradi pomanjkanja prostora. Košir, Stob št. 65 - Domžale.

Požarno brizgalnico

dva cilindra, v dobrem stanju, za tvornico ali podzemsko območje priprav. prodaja tvrdka K. Scherbaum in sinovi, Maribor.

Obrt**Fina šivilja**

oblek gre šivat na dom. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.630.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Čevlje, klobuke

čepice, dežne plašče, razno perilo itd. kupite posebno ugodno sedaj za Miklavža, Božič in Novo leto v trgovini Martin JANCIGAJA na Jesenicah, poleg kolodvora.

Najboljše kolo

šivalne stroje »Gritzer« (nizke cene) pri Jos. Petelinu - Ljubljana, poleg Prešernovega spomenika (ob vodi).

Drva

bukove in hrastove od padke od parketov do stavila po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19

Ljubljana, Stari trg št. 19